

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. + 370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, <https://smsm.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.

Atsisk. sąsk. LT43 4040 0636 1000 2196, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansų įstaigos kodas 40400

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
Peticijų komisijai

2026- - Nr.
I Nr.

DĖL PRAŠYMO PATEIKTI NUOMONĘ DĖL LAUROS MASILIAUSKAITĖS KREIPIMESI IŠDĖSTYTŲ PRAŠYMŲ IR SIŪLYMŲ

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija) gavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos 2025 m. lapkričio 28 d. raštą Nr. P33-66 su prašymu pateikti nuomonę dėl Lauros Masiliauskaitės 2025 m. spalio 17 d. kreipimesi „Peticija dėl matematikos valstybinio brandos egzamino privalomumo išlaikymo“ (toliau – kreipimasis) išdėstytų prašymų ir siūlymų.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 68 straipsnis nustato, kad įstatymų leidybos iniciatyvos teisė Seime priklauso Seimo nariams, Lietuvos Respublikos Prezidentui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos piliečiams. Ministerija informuoja, kad pagal savo kompetenciją neketina inicijuoti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 59 straipsnio 1 dalies keitimo ta apimtimi, kad būtų keičiamas asmenims, siekiantiems studijuoti pirmosios pakopos ar vientisosios studijose, taikomas reikalavimas būti išlaikius tris valstybinius brandos egzaminus, įskaitant matematikos (išskyrus stojančiuosius į menų studijų krypties grupes). Tačiau Ministerija negali garantuoti, kad kiti subjektai, kuriems Konstitucija suteikia įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, šia teise nepasinaudos. Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi peticijas dėl įstatymų ir kitų Seimo priimamų norminių teisės aktų nagrinėja Seimo Peticijų komisija, o ne Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisija. Todėl kreipimesi išdėstytas reikalavimas išlaikyti Mokslo ir studijų įstatymo 59 straipsnio 1 dalies nuostatas nėra priskirtinas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos kompetencijai ir neturėtų būti nagrinėjamas.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 11 straipsnio 5 dalis nustato reikalavimus viduriniam išsilavinimui įgyti ir šio įstatymo 39 straipsnio 4 dalis suteikia švietimo, mokslo ir sporto ministrui įgaliojimus nustatyti brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarką. Valstybinių brandos egzaminų išlaikymo riba nustatyta Valstybinių brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. V-1187 „Dėl Valstybinių brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 137 punkte, todėl kreipimesi išdėstytas reikalavimas išlaikyti 35 taškų matematikos valstybinio brandos egzamino ribą yra priskirtinas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos kompetencijai.

Ministerija atsižvelgdama į tai, kad: 1) nuo 2023–2024 mokslo metų Lietuvos mokyklose diegiamos atnaujintos vidurinio ugdymo programos, kuriose pasikeitė mokymosi turinys ir

reikalavimai jo įsisavinimo gyliui (neliko bendrojo kurso, mokiniai visų dalykų, išskyrus lietuvių kalbos ir literatūros ir matematikos, mokosi tik išplėstiniu kursu), 2) buvo įvestas išskaidytas valstybinių brandos egzaminų organizavimo modelis, valstybinių brandos egzaminų užduočių turinys atitinka išplėstinio kurso užduotis, kurios pateikiamos ne iš viso mokymosi 12 metų kurso, tačiau tik iš vidurinio ugdymo programos (ankstesniais metais 40 proc. egzamino užduoties sudarydavo bendrojo kurso užduotys ir užduočių turinys neapsiribojo tik vidurinio ugdymo programa), 3) neliko mokyklinių egzaminų, todėl mokiniai, besimokantys pagal profesinio mokymo programas kartu su vidurinio ugdymo programa, turi taip pat išlaikyti tuos pačius valstybinių brandos egzaminus ir 4) valstybinio brandos egzamino išlaikymo 35 taškų riba atitinka slenkstinio lygio užduočių skaičių, t. y. iš slenkstinio lygio žinias turinčių mokinių yra reikalaujama 100 proc. teisingai išspręsti visas jo žinių lygį atitinkančias užduotis, kai tuo tarpu aukštesnių gebėjimų mokiniai, padarę klaidų, kurių vertė 5 taškai, gali gauti ir aukščiausią 100 balų egzamino įvertinimą, bei, įvertinusi 2025 metų valstybinių brandos egzaminų sesijos, kai pirmą kartą abiturientai valstybinius brandos egzaminus laikė pagal atnaujintas bendrąsias programas, rezultatus ir turimus matematinius modeliavimus dėl galimų 2026 metų valstybinių brandos egzaminų rezultatų, Valstybinių brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. V-1187 „Dėl Valstybinių brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatė, kad 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metais valstybinis brandos egzaminas bus laikomas išlaikytu, kandidatui surinkus ne mažiau kaip 25 taškus (2025 m. lapkričio 24 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas Nr. V-1185). Nustatyti skirtingas valstybinių brandos egzaminų išlaikymo ribas skirtingiems mokomiesiems dalykams ar išlaikyti 35 taškų išlaikymo ribą tik matematikos valstybiniam brandos egzaminui nėra pagrindo, nes visi valstybiniai brandos egzaminai yra lygiaverčiai.

Kreipimesi pateiktas siūlymas užtikrinti nepriekaištingą egzaminų administravimą, skaidrią eigą, aiškiai priskirtas atsakomybes ir užduočių kokybę, atitinkančią ugdymo turinį, stiprinti akademinį sąžiningumą ir užtikrinti efektyvias priemones nusirašinėjimui užkardyti neatitinka peticijai keliamų reikalavimų, nes pateiktam siūlymui tenkinti nereikia priimti, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios norminio teisės akto (Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinis įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 4 punktas). Atsižvelgdami į tai, nerekomenduojame pripažinti šio siūlymo peticija. Papildomai informuojame, kad Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. V-573 „Dėl Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų patvirtinimo“, 9.3, 12.1 ir 12.2 papunkčiais yra suteikti įgaliojimai Nacionalinei švietimo agentūrai (toliau – NŠA) organizuoti brandos egzaminus, o Valstybinių brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo 46.1–46.3 papunkčiais įpareigoja NŠA direktorių patvirtinti valstybinių brandos egzaminų dalių užduočių aprašus, pačias užduotis, kurios privalo atitikti dalyko vidurinio ugdymo bendrąją programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“, valstybinių brandos egzaminų vykdymo instrukcijas, kitus valstybinių brandos egzaminų dalims organizuoti ir vykdyti reikalingus dokumentus.

Kreipimesi pateiktas siūlymas aiškiai apibrėžti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. Nr. V-1269 įsakymo „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ 20 priede patvirtintus išplėstinio ir bendrojo kurso matematikos programų skirtumus, užtikrinant, kad bendrojo kurso programa suteiktų visiems mokiniams bazines matematikos žinias, nepaisant pasirinktos mokslo studijų krypties, yra abstraktus ir nepagrįstas, nes, mūsų nuomone, ir dabar galiojantis reglamentavimas tai užtikrina. Pažymėtina, kad vadovaujantis Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 20 d.

įsakymu Nr. V-570 „Dėl Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programos aprašo patvirtinimo“, 18.1.3 papunkčiu nustatyta, kad visi mokiniai vidurinio ugdymo programoje privalo mokytis matematikos, tačiau vadovaujantis 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų ugdymo planų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2025 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. V-559 „Dėl 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų patvirtinimo“, 101 punktu matematikos gali būti mokoma bendruoju (B) arba išplėstiniu (A) kursu. Matematikos bendrojo (B) kurso ir matematikos išplėstinio (A) kurso mokymo(si) turinys ir mokymosi pasiekimai apibrėžti Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų 20 priede. Matematikos mokymas bendruoju (B) ir išplėstiniu (A) kursu skiriasi ne tik bendruosiuose ugdymo planuose numatytu šio dalyko mokymui(si) skirtų pamokų skaičiumi, bet ir šių kursų mokymosi temų skaičiumi, jų išmokymo gyliu, numatytais mokymosi pasiekimais. Įvertinus matematikos dalyko tikslus – ir III–IV gimnazijos klasių bendrojo kurso turinį, galima konstatuoti, kad ugdymas pagal ją užtikrina, kad mokiniai įgytų bazines matematikos žinias.

Kreipimesi pateiktas siūlymas peržiūrėti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. Nr. V-1269 įsakymo „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ 20 priede patvirtintą matematikos bendrosios programos turinį ir apimtį, atsižvelgiant į realų pamokų skaičių, užtikrinant vienodą supratimą tarp mokinių, mokytojų, egzaminų užduočių rengėjų ir vertintojų, yra abstraktus ir sietinas ne su norminio teisės akto keitimu, bet su vienodu matematikos bendrosios programos traktavimu, aiškinimu. Atsižvelgdami į tai, nerekomenduojame šio siūlymo pripažinti peticija.

Kreipimesi pateiktas siūlymas užtikrinti vadovėlių, skaitmeninių mokymosi priemonių prieinamumą bei parengti pavyzdines užduotis kiekvienam mokymosi lygiui, neatitinka peticijai keliamų reikalavimų, nes pateiktam siūlymui tenkinti nereikia priimti, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios norminio teisės akto (Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinis įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 4 punktas). Atsižvelgdami į tai, nerekomenduojame šio siūlymo pripažinti peticija. Papildomai informuojame Komisiją, kad siekdama užtikrinti vadovėlių ir skaitmeninių mokymosi priemonių prieinamumą Ministerija 2023–2025 metais kasmet skyrė papildomai lėšų (per šį laikotarpį, neskaitant mokymo lėšose skiriamų valstybės biudžeto lėšų, šiam tikslui skirta daugiau kaip 40 mln. Eur papildomai vadovėliams įsigyti). Ministerija nuosekliai susitinka su edukacinių leidinių leidėjais aptarti vadovėlių leidybos klausimus. NŠA reguliariai atnauja informaciją apie išleistus ir planuojamus išleisti vadovėlius. Vadovėlių sąrašas pateikiamas NŠA portale *emokykla.lt*, jo skiltyje Vadovėliai -> Vadovėlių duomenų bazė. Rengiantis valstybiniais egzaminams pagal 2022 m. atnaujintas bendrąsias programas NŠA parengė pavyzdines užduotis, kurios mokytojams ir mokiniams yra prieinamos NŠA informacinėje sistemoje *betaetestavimas.lt*. Ši sistema nuolatos papildoma praėjusių metų patikrinimų, bandomųjų egzaminų užduotimis. Siekiant sudaryti galimybę mokiniams pasitikrinti matematikos žinias prieš svarbius patikrinimus ir taip sudaryti galimybę dar pasimokyti papildomai ar likviduoti žinių spragas iki matematikos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ar matematikos valstybinio brandos egzamino dalių laikymo, organizuojami bandomieji patikrinimai. Mokytojams organizuojamos konsultacijos ir mokymai, siekiant didinti jų supratimą, kaip konstruojamos atitinkamą pasiekimų lygį matuojančios užduotys, kaip stiprinti mokinių gebėjimus tokioms užduotims atlikti. Taip pat NŠA portale *emokykla.lt* vystomas užduočių bankas, kuriame jau yra apie 5 000 uždavinių, atitinkančių įvairius mokinių pasiekimų lygius ir įvairias matematikos mokymo(si) turinio temas. Šio užduočių banko pildymas naujomis užduotimis yra nuolatinis procesas ir jo vystymas vykdomas tiek šiuo metu, tiek bus vykdomas ateityje.

Peticijoje pateiktas siūlymas „užtikrinti kokybišką mokytojų paruošimą egzaminui, suteikiant savalaikę informaciją ir mokymus“ neatitinka peticijai keliamų reikalavimų, nes pateiktam siūlymui tenkinti nereikia priimti, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios norminio teisės akto (Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinis įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 4 punktas). Atsižvelgdami į tai, nerekomenduojame šio siūlymo pripažinti peticija. Papildomai informuojame, kad visa su

nacionaliniais mokinių pasiekimų patikrinimais (nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai (toliau – NMPP), pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimai (toliau – PUPP), valstybiniai brandos egzaminai (toliau – VBE)) susijusi informacija pateikiama NŠA svetainėje Nacionalinė švietimo agentūra - » Egzaminai ir pasiekimų patikrinimai. NŠA organizuoja nuotoline konsultacijas visų klasių matematikos mokytojams. Jų metų teikiamos konsultacijos, kaip dirbti pagal matematikos bendrąją programą. Visa mokytojams pateikiama medžiaga, konsultacijos įrašomos ir patalpinamos NŠA *YouTube* kanale. Nuolatos kreipiamasi į mokytojus, skatinant juos nurodyti jiems reikalingą konsultacijų tematiką, NŠA taip pat buvo organizuojamos konsultacijos mokiniams, besirengiantiems 2025 m. laikyti matematikos PUPP ir VBE.

Peticijoje pateiktas siūlymas „identifikuoti žemų pasiekimų priežastis ir atliepti socialinės atskirties problemas, rinkti ir analizuoti mokinių pasiekimų duomenis. Remiantis jais ir įtraukiant visas suinteresuotas šalis priimti atitinkamus sprendimus“ neatitinka peticijai keliamų reikalavimų, nes pateiktam siūlymui tenkinti nereikia priimti, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios norminio teisės akto (Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinis įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 4 punktas). Atsižvelgdami į tai, nerekomenduojame šio siūlymo pripažinti peticija. Papildomai informuojame Komisiją, kad 1990 m. įstojus į IEA (Tarptautinė švietimo pasiekimų vertinimo asociacija, angl. *International Association for the Evaluation of Educational Achievement*), Lietuvos mokinių pasiekimai buvo vieni iš žemiausių tarp šalių, dalyvaujančių šios organizacijos vykdomuose mokinių pasiekimų patikrinimuose. Tačiau nuo 1995 iki 2003 m., IEA pastebėjimu, Lietuvos mokinių pažanga matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų srityse didžiausia iš visų šių tyrimų dalyvių. Lietuvos ketvirtokai pagal matematikos rezultatus IEA tarptautiniuose matematikos ir gamtos mokslų 2023 tyrimuose (toliau – TIMSS (angl. *Trends in International Mathematics and Science Study*)) yra pirmi Europoje, o pasaulyje juos lenkia tik Azijos šalys. Tik 3 proc. Lietuvos ketvirtokų (tarptautinis vidurkis – 9 proc.) nepasiekia minimalaus pasiekimų lygmens, o net 20 proc. Lietuvos ketvirtokų (tarptautinis vidurkis – 7 proc.) pasiekia aukščiausią pasiekimų lygmenį. Tik 12 proc. Lietuvos aštuntokų (tarptautinis vidurkis – 19 proc.) nepasiekia minimalaus pasiekimų lygmens, o 11 proc. Lietuvos aštuntokų (tarptautinis vidurkis – 7 proc.) pasiekia aukščiausią pasiekimų lygmenį. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) PISA (angl. *Programme for International Student Assessment*) 2022 tyrime, kur Lietuvos penkiolikmečių rezultatai žemesni nei TIMSS 2023 tyrime, nepasiekusiųjų antro pasiekimų lygmens yra 27,8 proc., tačiau šis rezultatas taip pat geresnis nei tarptautinis vidurkis (31,1 proc.). Orientacija mažinti žemų pasiekimų procentą buvo nuo pat dalyvavimo tarptautiniuose tyrimuose pradžios. Nors viešojoje erdvėje vis dar gaji ugdymo unifikavimo samprata, visi šie tarptautinės švietimo stebėsenos instrumentai davė aiškų ir reikšmingą impulsą nagrinėti mokinių pasiekimus pagal lygmenis, pertvarkyti ugdymo turinį ir ugdymo procesą, taip pat mokytojų rengimą, kvalifikacijos tobulinimą, mokymo priemonių rengimą paisant diferencijavimo, individualizavimo, personalizavimo siekių. Lietuvos švietimo koncepcijoje, II švietimo reformos prioritetuose (taip anksčiau vadinosi švietimo strategijos), Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XII-745, 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ ir Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XIV-2466, buvo ir tebėra tikslai ir rodikliai bei priemonės, kuriomis numatyta mažinti mokinių pasiekimų atotrūkius. Taip pat ir tarptautiniai strateginiai rodikliai numato, kad mokinių, pasiekiančių žemų pasiekimų lygmenį, būtų mažiau nei 15 proc. Siekiant sistemiškai gerinti mokinių pasiekimus, taikytos įvairios priemonės: ankstyvojo ugdymo stiprinimas, skaitymo programos (tai pagrindas visiems kognityviniams dalykams) diegimas, visos dienos mokyklos plėtra, parama nepalankios socialinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos (toliau – SEK aplinka) mokiniams nuo nemokamo

maitinimo, aprūpinimo mokymo priemonėmis iki kultūros paso ir pan. SEK aplinkos įtaką sumažinti vien švietimo priemonėmis neįmanoma ir nėra tik tokios praktikos nė vienoje šalyje, nors švietimas ir yra vienas iš svarbiausių veiksnių asmenybės tapsmui, reikalingos ir kitos priemonės. Būtina atkreipti dėmesį, jog reikalinga atskirti rezultatų nelygybę (angl. *inequality in outcomes*) ir galimybių nelygybę (angl. *inequality in opportunity*) – SEK aplinkos kontekstas, rasė, etniškumas, gyvenamoji vietovė, migracija neturėtų lemti gerų ar prastų pasiekimų (Broer, Bai ir Fonseca, 2019). Nors papildomos analizės neretai praverčia, tačiau nereikalinga iš naujo dar ir dar kartą aiškintis žemų pasiekimų priežasčių, nes tokių analizių yra padaryta, jų patikimumas labai aukštas.

Švietimo, mokslo ir sporto viceministras

Jonas Petkevičius

Vilma Ferrari, tel. + 370 666 59 773, el. p. Vilma.Ferrari@smsm.lt